Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

29 päivänä lokakuuta 2015*

Muutoksenhaku — Välityslauseke — Seitsemäs tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelma (2007–2013) — Euroopan unionin Perform- ja Oasis-hankkeille myöntämää rahoitusta koskevat sopimukset — Muiden hankkeiden tilintarkastuksen yhteydessä todetut sääntöjenvastaisuudet — Komission päätös keskeyttää tuensaajan maksamien määrien korvaaminen — Tukikelpoiset kulut — Asiakirja-aineiston ottaminen vääristyneellä tavalla huomioon

Asiassa C-78/14 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 13.2.2014,

Euroopan komissio, asiamiehinään D. Triantafyllou, B. Conte ja R. Lyal, prosessiosoite Luxemburgissa,

valittajana,

ja jossa vastapuolena on

ANKO AE Antiprosopeion, Emporiou kai Viomichanias, kotipaikka Ateena (Kreikka), edustajinaan dikigoros V. Christianos ja dikigoros S. Paliou,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: varapresidentti A. Tizzano, joka hoitaa ensimmäisen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit F. Biltgen, A. Borg Barthet, M. Berger (esittelevä tuomari) ja S. Rodin,

julkisasiamies: M. Szpunar,

kirjaaja: johtava hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 11.12.2014 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 5.3.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: kreikka.

tuomion

1 Euroopan komissio vaatii valituksellaan unionin tuomioistuinta kumoamaan unionin yleisen tuomioistuimen 12.12.2013 antaman tuomion ANKO v. komissio (T-117/12, EU:T:2013:643; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla komissio määrättiin maksamaan ANKO AE Antiprosopeion, Emporiou kai Viomichaniasille (jäljempänä ANKO) korkoineen summat, joiden maksaminen oli keskeytetty Perform- ja Oasis-hankkeita koskevien tukisopimusten liitteessä II olevien yleisten sopimusehtojen (jäljempänä yleiset sopimusehdot) II.5 kohdan 3 alakohdan d alakohdan perusteella.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 Säännöistä, jotka koskevat yritysten, tutkimuskeskusten ja korkeakoulujen osallistumista seitsemännen puiteohjelman toimiin sekä tutkimustulosten levittämistä (2007–2013), 18.12.2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1906/2006 (EUVL L 391, s. 1) mukaisesti Euroopan yhteisön seitsemännestä tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmasta (2007–2013) 18.12.2006 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksessä N:o 1982/2006/EY (EUVL L 412, s. 1) ja erityisesti ”Yhteistyö”-erityisohjelmassa määritellyissä puitteissa Euroopan yhteisöjen komissio teki yhteisön lukuun 19.12.2007 ja 21.1.2008 kahta erillistä konsortiota, joiden jäsen ANKO oli, koordinoivien Siemens SA:n ja FIMI Srl:n kanssa tukisopimukset nro 215754 ja nro 215952.

3 Näiden sopimusten tavoitteena oli hankkeen, jonka otsikko on ”Avoin rakenne saataville oleville palveluille, yhdentämiselle ja standardoinnille” (Oasis-hanke), ja hankkeen, jonka otsikko on ”Kattava monitahoinen järjestelmä motorisen suorituskyvyn tehokkaaksi arvioimiseksi ja seuraamiseksi Parkinsonin taudin ja muiden neurodegeneratiivisten tautien yhteydessä” (Perform-hanke), rahoittaminen.

4 Yleisten sopimusehtojen II.5 kohdan 3 alakohdan d alakohdan mukaan komissio voi yleisten sopimusehtojen II.4 kohdassa tarkoitettujen raporttien vastaanottamisen jälkeen koska tahansa keskeyttää kyseiselle tuensaajalle tarkoitettujen määrien maksamisen kokonaan tai osittain

— jos suoritetut työt eivät ole tukisopimuksen määräysten mukaisia

— jos tuensaajan on maksettava takaisin kotivaltiolleen perusteettomasti valtiontukena myönnetty summa

— jos tukisopimuksen määräyksiä on rikottu tai jos sen määräyksiä epäillään tai oletetaan rikotun erityisesti yleisten sopimusehtojen II.22 ja II.23 kohdassa tarkoitetun valvonnan ja tarkastusten perusteella

— jos yhden tai useamman tuensaajan epäillään toimineen sääntöjenvastaisesti kyseisen tukisopimuksen toteuttamisessa ja

— jos yhden tai useamman tuensaajan epäillään tai todetaan toimineen sääntöjenvastaisesti sellaisen jonkin toisen tukisopimuksen toteuttamisessa, jota on rahoitettu unionin yleisestä talousarviosta tai sen hoidossa olevista talousarvioista. Tällaisessa tapauksessa maksut keskeytetään, jos sääntöjenvastaisuus on luonteeltaan vakavaa ja järjestelmällistä sekä omiaan vaikuttamaan kyseisen tukisopimuksen toteuttamiseen.

5 Hankkeen tukikelpoisia kuluja koskevan yleisten sopimusehtojen II.14 kohdan 1 alakohdan ensimmäisen alakohdan a ja d alakohdan mukaan kulujen on oltava yhtäältä tosiasiallisia ja toisaalta ne on määritettävä tuensaajan tavanomaisten kirjanpitoa ja liikkeenjohtoa koskevien periaatteiden ja

käytäntöjen mukaisesti. Kulujen ja tuottojen kirjaamiseen käytettyjen kirjanpitomenetelmien on oltava siinä jäsenvaltiossa, johon sopimuspuoli on sijoittautunut, käytettyjen kirjanpitosääntöjen mukaisia, ja niiden avulla on voitava täsmäyttää hankkeesta rahoitusselvitysten ja vastaavien tositteiden perusteella aiheutuneet kulut ja ilmoitetut tuotot.

6 Yleisten sopimusehtojen II.14 kohdan 1 alakohdan toisen alakohdan nojalla, huolimatta kyseisen kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohdan määräyksistä, tuensaajat voivat ilmoittaa keskimääräiset henkilöstökulut, jos seuraavat kumulatiiviset edellytykset täyttyvät:

— keskimääräisten henkilöstökulujen laskentamenetelmä on menetelmä, jota tuensaaja on ilmoittanut tavanomaisesti käyttävänsä kulukirjauksissaan; näin ollen sitä sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkiin tuensaajan osallistumisiin puiteohjelmiin

— laskentamenetelmä perustuu tuensaajan todellisiin henkilöstökuluihin sellaisina kuin ne on kirjattu sen lakisääteiseen kirjanpitoon ilman arvioituja ja budjetoituja tekijöitä

— laskentamenetelmässä jätetään ottamatta huomioon keskimääräisinä henkilöstötaksoina kaikki tukikelvottomat kulut, sellaisina kuin ne määritellään mainitun kohdan 3 alakohdassa, sekä kaikki muihin kululuokkiin kohdistetut kulut samojen kulujen kaksinkertaisen rahoittamisen välttämiseksi ja

— tuotantotuntien määrä, jota käytetään keskimääräisten tuntitaksojen laskennassa, vastaa tuensaajan tavanomaisia liikkeenjohdossaan noudattamia käytäntöjä siltä osin kuin nämä ovat niiden sääntöjen mukaisia, joita tuensaaja todellisuudessa soveltaa työaikaan asiassa sovellettavan kansallisen lainsäädännön, työehtosopimusten ja työsopimusten mukaisesti, ja niiden on perustuttava tarkistettavissa oleviin tietoihin.

7 Yleisten sopimusehtojen II.15 kohdan 1 alakohdassa määritellään suorat kulut niin, että ne vastaavat kuluja, jotka voidaan kohdistaa suoraan hankkeeseen ja jotka tuensaaja määrittää tällaisiksi tavanomaisten kirjanpitoperiaatteidensa ja sisäisten sääntöjensä mukaisesti. Henkilöstökulujen osalta voidaan huomioon ottaa ainoastaan niitä tunteja koskevat kulut, jotka töitä välittömästi suorittavat henkilöt, jotka tuensaajan on otettava suoraan palvelukseen, joiden on työskenneltävä ainoastaan tämän teknisen valvonnan ja vastuun alaisina ja jotka saavat tuensaajan tavanomaisen käytännön mukaista palkkaa, ovat tosiasiallisesti työskennelleet hankkeessa.

Asian tausta

8 ANKO on Kreikan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, jonka toimialana on metallituotteiden, elektronisten ja televiestintäalan tuotteiden, laitteiden ja sovellusten markkinointi ja valmistus. Se on vuodesta 2006 lähtien ollut mukana useiden unionin tukea saaneiden hankkeiden toteuttamisessa.

9 Komissio ilmoitti ANKOlle 1.8.2011 päivätyllä kirjeellään aikovansa suorittaa muun muassa Perform- ja Oasis-hankkeita koskevan rahoitustarkastuksen.

10 Komissio katsoi lähtökohtaisesti, että oli päteviä syitä epäillä mainittuja hankkeita koskevien tukisopimusten, erityisesti yleisten sopimusehtojen II.5 kohdan 3 alakohdan d alakohdan rikkomista niiden sääntöjenvastaisuuksien vuoksi, joihin ANKO oli syyllistynyt, minkä vuoksi se ilmoitti 9.8.2011 lähettämillään kahdella kirjeellä keskeyttävänsä näissä sopimuksissa vahvistettujen maksujen suorittamisen tälle yhtiölle ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä.

Menettely unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

11 ANKO vaati SEUT 272 artiklan ja kyseisten tukisopimusten mukaisten välityslausekkeiden perusteella nostamallaan kanteella unionin yleistä tuomioistuinta

— toteamaan, että komissio on rikkonut sopimusvelvoitteitaan määrätessään, että Perform- ja Oasis-hankkeiden yhteydessä suoritettavien määrien maksaminen keskeytetään,

— ”määräämään” komission maksamaan sille 637 117,17 euroa Perform-hankkeen osalta, yleisten sopimusehtojen II.5 kohdan 5 alakohdassa määrätyillä koroilla korotettuna, sen kanteen tiedoksiantopäivästä lukien

— ”määräämään” komission toteamaan, että ANKOn ei tarvitse palauttaa komissiolle 56 390:tä euroa, jotka sille oli maksettu Oasis-hankkeen yhteydessä, ja

— velvoittamaan komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

12 Kanteensa tueksi ANKO väitti erityisesti, että mainitulla maksamisen keskeyttämisellä rikottiin Perform- ja Oasis-hankkeita koskevia tukisopimuksia ja loukattiin vilpittömän mielen periaatetta, ja siltä puuttui oikeudellinen perusta.

13 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi valituksenalaisen tuomion 79 kohdassa ANKOn ensimmäisen vaatimuksensa tueksi esittämän perusteen, jonka mukaan komissio on keskeyttänyt Perform- ja Oasis-hankkeita koskevat maksut ilman oikeudellista perustaa ja näitä hankkeita koskevien tukisopimusten vastaisesti.

14 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi valituksenalaisen tuomion 93 kohdassa myös toisen vaatimuksen, joka koski komission velvoittamista maksamaan summat, joiden maksaminen oli keskeytetty Perform-hankkeen osalta ilman, että tämä maksaminen vaikuttaa ANKOn ilmoittamien kulujen tukikelpoisuuteen.

15 Sitä vastoin unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valituksenalaisen tuomion 98 kohdassa kolmannen vaatimuksen.

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa ja asianosaisten vaatimukset

16 Komissio vaatii valituksellaan unionin tuomioistuinta kumoamaan valituksenalaisen tuomion ja velvoittamaan ANKOn korvaamaan oikeudenkäyntikulut. ANKO vaatii, että valitus hylätään ja että komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

17 Komissio on unionin tuomioistuimen kirjaamoon 17.2.2014 toimittamallaan hakemuksella vaatinut unionin tuomioistuinta lykkäämään valituksenalaisen tuomion täytäntöönpanoa valitusasiassa annettavan tuomion julistamiseen saakka. Komissio on 18.2.2014 unionin tuomioistuimen kirjaamoon toimittamallaan kirjeellä lisäksi vaatinut, että sen vaatimus hyväksyttäisiin väliaikaisesti, jo ennen kuin menettelyn vastapuoli on esittänyt huomautuksensa, välitoimimenettelyn päättävän määräyksen antamiseen saakka.

18 Unionin tuomioistuimen varapresidentti on määräyksellään komissio v. ANKO (C-78/14 P-R, EU:C:2014:93) päättänyt lykätä valituksenalaisen tuomion täytäntöönpanoa välitoimimenettelyn päättävän määräyksen antamiseen saakka jo ennen kuin menettelyn vastapuoli on esittänyt huomautuksensa ja määräyksellään komissio v. ANKO (C-78/14 P-R, EU:C:2014:239) päättänyt lykätä mainitun tuomion täytäntöönpanoa muutoksenhakumenettelyn päättävän tuomion julistamiseen saakka.

Muutoksenhaku

19 Komissio esittää yhden ainoan valitusperusteen, joka koskee sitä, että unionin yleinen tuomioistuin on tulkinnut virheellisesti yleisiä sopimusehtoja. Tämä valitusperuste jakautuu viiteen osaan.

20 Ensinnäkin komissio moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on arvioinut virheellisesti sääntöjenvastaisuuksien vakavuutta ja järjestelmällisyyttä keskeyttämisperusteina. Toiseksi se vetoaa sääntöjenvastaisuuksien toistumisen mahdollisuuden tai vaaran virheelliseen arviointiin. Kolmanneksi komissio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt virheellisen päätelmän ANKOn tekemistä ad hoc -korjauksista. Neljänneksi komissio moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on tulkinnut virheellisesti mahdollisuutta käyttää keskimääräisiä kuluja, ja siitä, että se on soveltanut virheellisesti tätä mahdollisuutta fiktiivisiin kuluihin, josta on seurannut selvitysaineiston vääristyneellä tavalla huomioon ottaminen. Viidenneksi se vetoaa lopuksi epäilyä edellyttävien keskeyttämisedellytysten ja varmuutta edellyttävien tukikelpoisuusedellytysten sekoittamiseen keskenään.

Alustavat huomautukset

21 On muistutettava, että SEUT 256 artiklan ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 58 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymysten osalta ja muutoksenhaun perusteena on käytettävä toimivallan puuttumista unionin yleiseltä tuomioistuimelta, asian käsittelyssä unionin yleisessä tuomioistuimessa tapahtunutta oikeudenkäyntivirhettä, joka on valittajan edun vastainen, tai unionin yleisessä tuomioistuimessa tapahtunutta unionin oikeuden rikkomista (tuomio Commune de Millau ja SEMEA v. komissio, C-531/12 P, EU:C:2014:2008, 55 kohta).

22 Näin ollen ainoastaan unionin yleinen tuomioistuin on toimivaltainen määrittämään tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa sen määrittämän tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi sille toimitetusta aineistosta, ja arvioimaan vastaanotettuja todisteita. Tämän tosiseikaston määrittäminen ja näiden todisteiden arvioiminen ei näin ollen ole, lukuun ottamatta sitä tapausta, että ne on otettu huomioon vääristyneellä tavalla, oikeuskysymys, joka sinänsä kuuluisi unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin (tuomio Commune de Millau ja SEMEA v. komissio, C-531/12 P, EU:C:2014:2008, 56 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

23 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 24 ja 26 kohdassa, tässä asiayhteydessä on todettava, ettei unionin yleisen tuomioistuimen sopimusmääräyksestä tekemää tulkintaa voida pitää oikeuden tulkintana eikä sitä siten voida tarkistaa valituksen yhteydessä loukkaamatta unionin yleisen tuomioistuimen toimivaltaa määrittää tosiseikat. Sitä vastoin sopimukseen sovellettavan unionin oikeuden väitetty rikkominen kuuluu unionin tuomioistuimen valituksen puitteissa harjoittaman kaltaisen valvonnan alaan.

24 Käsiteltävässä asiassa kumpaankin kyseessä olevaan tukisopimukseen sovelletaan niiden 9 artiklan ilmaisujen mukaan seitsemättä tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja demonstroinnin puiteohjelmaa koskevia unionin oikeuden säännöksiä, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta asetuksesta 25.6.2002 annettua neuvoston asetusta (EY, Euratom) N:o 1605/2002 (EYVL L 248, s. 1) sekä toissijaisesti Belgian oikeutta.

25 Komissio ei kuitenkaan ole vedonnut näiden unionin oikeuden säännösten rikkomiseen.

26 Ainoan valitusperusteen viittä osaa on tutkittava edellä esitettyjen toteamusten valossa.

Ensimmäinen, toinen, kolmas ja viides osa

Asianosaisten lausumat

– Ensimmäinen osa

27 Komissio moittii unionin yleistä tuomioistuinta lähinnä siitä, että tämä on tehnyt virheen tulkitessaan yleisten sopimusehtojen II.5 kohdan 3 alakohdan d alakohtaa ja soveltaessaan sitä arvioidakseen kyseessä olevien sääntöjenvastaisuuksien ”vakavuutta ja järjestelmällisyyttä” Perform- ja Oasis-hankkeita koskevissa tukisopimuksissa määrättyjen maksujen keskeyttämisen perusteena.

28 Komissio väittää tältä osin, ettei maksujen keskeyttäminen perustunut riidanalaisten hankkeiden rahoitustarkastuksesta laaditun raportin päätelmiin vaan aiemmin jo vuonna 2006 ja vuonna 2008 suoritetuissa niissä tarkastuksissa havaittuihin vakaviin ja järjestelmällisiin sääntöjenvastaisuuksiin, jotka koskivat muita hankkeita, joihin ANKO oli osallistunut, ja siihen, että tämä oli kieltäytynyt noudattamasta jälkimmäisessä tarkastuksessa annettuja suosituksia.

29 Nämä sääntöjenvastaisuudet olivat pääasiallisesti koskeneet suurten kulujen ottamista huomioon välittöminä henkilöstökuluina suorituksista, joiden toteuttajina oli henkilöitä, joilla ei ollut vaadittavaa tieteellistä pätevyyttä, ja kustannusten laskemisessa käytettyä menetelmää, joka johti tukikelpoisten kulujen yliarvioimiseen ja työtuntien kirjaamisessa käytetyn järjestelmän epäluotettavuuteen.

30 Vastauksena ANKO väittää aluksi, että valitus, jossa vain toistetaan unionin yleisessä tuomioistuimessa jo esitetyt perusteet ja perustelut, on jätettävä tutkimatta, koska tällainen valitus on tosiasiassa vaatimus, jonka tarkoituksena on pelkästään unionin yleisessä tuomioistuimessa esitetyn kanteen uudelleen tutkiminen. Lisäksi komissio vetoaa väitteillään tosiseikkoihin, vaikka valitus on rajattava oikeudellisiin kysymyksiin.

31 Pääasian osalta ANKO väittää lähinnä, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole kieltäytynyt luokittelemasta väitettyjä ”sääntöjenvastaisuuksia” ”vakaviksi” ja ”järjestelmällisiksi”, kuten komissio virheellisesti väittää. Unionin yleinen tuomioistuin on päinvastoin katsonut, ettei komissio ole esittänyt näyttöä siitä, että ANKOn ”sääntöjenvastaisuudet” olivat vakavia ja järjestelmällisiä, vaikka tälle toimielimelle kuului todistustaakka tästä.

– Toinen osa

32 Komissio väittää, että ANKOn henkilöstökulujen laskemiseen käyttämä ”menetelmä” on sääntöjenvastaisuuksien lähde, koska sillä lisätään samalla henkilöstön jäsenten työtuntien lukumäärää ja palkkaa. Tämä vilpillinen käytäntö oli jo todettu muissa hankkeissa, ja sillä saattoi siten olla vaikutusta myös kyseessä olevien hankkeiden toteuttamiseen. Unionin yleisen tuomioistuimen kieltäytyminen tunnustamasta tällaista mahdollisuutta tai epäilyä merkitsee myös kyseessä olevan sopimuslausekkeen virheellistä tulkintaa.

33 ANKO väittää, että komissio vain toistaa toisessa osassa väitteet, jotka on jo esitetty ensimmäisessä oikeusasteessa, ja se katsoo, että toinen osa on jätettävä tutkimatta. Pääasian osalta ANKO väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on tutkinut ja arvioinut tosiseikkoja ja asianosaisten esittämää selvitysaineistoa ja todennut, että vaikka komissiolla oli todistustaakka, se ei ollut esittänyt näyttöä siitä, että sääntöjenvastaisuudet, joihin ANKO oli syyllistynyt edeltävien hankkeiden yhteydessä, saattoivat vaikuttaa Perform- ja Oasis-hankkeiden toteuttamiseen. Näin ollen komissio väittää virheellisesti, että unionin yleinen tuomioistuin on ”kieltäytynyt” myöntämästä, että sääntöjenvastaisuudet, joista ANKOa moitittiin kuudennen puiteohjelman hankkeiden yhteydessä, saattoivat vaikuttaa kyseessä olevien hankkeiden toteuttamiseen.

– Kolmas osa

34 Komissio myöntää, että ANKO on suorittanut korjauksia ja palautuksia. Tämä ei kuitenkaan merkitse, että se on lopullisesti muuttanut yleistä ”menetelmäänsä”. Se on yksinkertaisesti tehnyt ad hoc -korjauksia siellä, missä sääntöjenvastaisuuksia on havaittu, ja se on tyytynyt palauttamaan vain eräät niistä summista, joiden perusteettomasta saamisesta sitä on moitittu, toteuttamatta kuitenkaan palvelukseen otettujen henkilöiden ja näiden pätevyyden valvontaa suhteessa kyseessä olevaan ohjelmaan taikka henkilöstön työtuntien täsmällistä rekisteröintiä koskevia yleisluonteisia toimenpiteitä, joilla voitaisiin estää se, että vanha ”käytäntö” otettaisiin uudelleen käyttöön.

35 ANKO katsoo, että kolmas osa on jätettävä tutkimatta, koska sen tueksi esitetyt väitteet oli jo esitetty ensimmäisessä oikeusasteessa, ja ne ovat joka tapauksessa perusteettomia. Pääasian osalta se väittää, ettei unionin yleinen tuomioistuin ole tyytynyt vain arvioimaan ANKOn tekemiä korjauksia. Se ei päinvastoin ole perustanut päätelmiään yksinomaan näihin korjauksiin, vaan se on myös arvioinut muuta näyttöä ja erityisesti komission itsensä toimittamaa, 3.3.2009 päivättyä kirjettä. Tämän kirjeen perusteella voidaan todeta yhtäältä, ettei ANKO ole kieltäytynyt käyttämästä komission suositusten mukaista laskentamenetelmää, ja toisaalta, ettei se ole pitäytynyt virheellisessä laskentamenetelmässä.

– Viides osa

36 Komissio väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on sekoittanut pelkkään epäilyyn perustuvat maksujen keskeyttämisen edellytykset ja ilmoitettujen kulujen tukikelpoisuusedellytykset.

37 Komissio väittää tältä osin, että maksujen keskeyttäminen on välitoimi, jonka perusteella se voi tukeutua mahdolliseen seuraukseen ja siten sen pelkkään todennäköisyyteen. Sen mukaan ei siis ole välttämätöntä olla täysin varma rikkomisen ja vahingon olemassaolosta.

38 ANKO väittää, että komission perustelut on jätettävä tutkimatta, koska tosiasiassa komissio pyrkii kyseenalaistamaan unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikkoja koskevat arvioinnit.

39 Pääasian osalta ANKO muistuttaa, että unionin yleinen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion useissa kohdissa, ettei komissiolla ollut velvollisuutta osoittaa varmuudella, että sääntöjenvastaisuuksilla oli ollut vaikutusta Perform- ja Oasis-hankkeita koskeviin tukisopimuksiin. Unionin yleinen tuomioistuin oli sitä vastoin todennut, ettei komissio ollut osoittanut edes tällaisen vaikutuksen mahdollisuutta tai todennäköisyyttä. ANKO väittää myös, ettei maksujen keskeyttäminen saa johtua komission absoluuttisesta harkintavallasta, jonka avulla se voisi siten keskeyttää maksut vetoamalla yksinkertaisesti epäilyyn sääntöjenvastaisuuksista. Yleisten sopimusehtojen II.5 kohdan 3 alakohdan d alakohdassa määrätään komission velvollisuudesta osoittaa ensinnäkin, että sääntöjenvastaisuudet olivat vakavia ja järjestelmällisiä, ja toiseksi, että ne saattoivat vaikuttaa mainittujen sopimusten toteuttamiseen tulevaisuudessa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

40 On muistutettava, että unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 46–79 kohdassa analysoinut yleisten sopimusehtojen II.5 kohdan 3 alakohdan d alakohdan määräyksiä tutkien erityisesti, oliko siinä lueteltu viides edellytys täyttynyt.

41 Tässä asiayhteydessä unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 65 kohdassa päätellyt, että ”komissio ei ol[lut] esittänyt oikeudellisesti riittävää näyttöä esiin tuomiensa sääntöjenvastaisuuksien vakavuudesta ja järjestelmällisyydestä eikä siitä, millä tavoin nämä sääntöjenvastaisuudet, mikäli niitä pidetään toteen näytettyinä, voisivat vaikuttaa Perform- ja Oasis-hankkeiden toteuttamiseen”.

42 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 43 kohdassa, on kuitenkin todettava, että komissio vain kiistää ainoan valitusperusteen ensimmäisessä, toisessa, kolmannessa ja viidennessä osassa unionin yleisen tuomioistuimen tekemän päätelmän ja pyrkii yksinomaan siihen, että unionin tuomioistuin korvaa omalla tulkinnallaan unionin yleisen tuomioistuimen tulkinnan yleisten sopimusehtojen II.5 kohdan 3 alakohdan d alakohdasta.

43 Kuten tämän tuomion 25 kohdassa todetaan, komissio ei myöskään vetoa unionin oikeuden rikkomiseen.

44 Tämän tuomion 21 ja 22 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa ainoan kanneperusteen ensimmäinen, toinen, kolmas ja viides osa on näin ollen jätettävä tutkimatta.

Neljäs osa

Asianosaisten lausumat

45 Komissio muistuttaa aluksi, että kriteereiden on täytyttävä kumulatiivisesti, jotta keskimääräiset henkilöstökulut voidaan ilmoittaa. Ensinnäkin keskimääräisten henkilöstökulujen laskentamenetelmä on se, jonka tuensaaja ilmoittaa olevan sen kulujen kirjaamisen tavanomainen menetelmä. Toiseksi laskentamenetelmä perustuu tuensaajan todellisiin henkilöstökuluihin, sellaisina kuin ne ovat tämän lakisääteisessä kirjanpidossa ilman arvioituja tai budjetoituja tekijöitä. Kolmanneksi laskentamenetelmä jättää keskimääräisten henkilöstökulujen ulkopuolelle kaikki tukikelvottomat kulut, ja neljänneksi keskimääräisten tuntitaksojen laskemiseksi käytettyjen tuotantotuntien lukumäärä vastaa tuensaajan tavanomaista liikkeenjohdollista käytäntöä edellyttäen, että se heijastaa tuensaajan tosiasiallisia työnormeja. Viimeksi mainitun kriteerin osalta komissio korostaa unionin yleisen tuomioistuimen täsmentäneen, että huomioon voitiin ottaa ainoastaan niitä tunteja koskevat kulut, jotka töitä välittömästi suorittaneet henkilöt olivat tosiasiallisesti työskennelleet hankkeessa.

46 Komissio väittää, että hyväksyessään tietyt ANKOn ilmoittamat henkilöstökulut päteviksi viittaamalla sopimuslausekkeisiin ja erityisesti yleisten sopimusehtojen II.14 kohdan 1 alakohdan toiseen alakohtaan unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 71–75 kohdassa ymmärtänyt väärin näiden sopimuslausekkeiden ulottuvuuden, sillä ne antavat mahdollisuuden käyttää kustannusten laskennassa menetelmää, joka perustuu keskiarvoon, mutta vain siltä osin kuin keskiarvo lasketaan todellisten eikä fiktiivisten henkilöstökulujen perusteella. Kyseessä olevien sopimuslausekkeiden mukaisen ”keskiarvon” soveltamisella ei voida pätevöittää tällaisia fiktiivisiä kuluja, koska keskiarvo on laskettava todellisten kulujen perusteella.

47 Komissio muistuttaa tähän liittyen siitä, ettei se kiistä mahdollisuutta käyttää henkilöstökulujen osalta keskimääräisiä taksoja vaan sen, että huomioon otetaan kuluja, jotka eivät ole todellisia, joko siksi, etteivät palkat vastaa tehtävissä käytettyjen työntekijöiden erityisalaa, tai siksi, etteivät tuotantotunnit ole todellisia vaan fiktiivisiä.

48 Näin ollen unionin yleisen tuomioistuimen tulkinta kyseessä olevasta lausekkeesta on komission mukaan virheellinen ja esitetyt perustelut tehottomia, koska kyseessä olevien viiden hankkeen osalta on jo todettu, etteivät ANKOn esittämät kulut ainakaan osittain olleet todellisia, toisin kuin yleisissä sopimusehdoissa vaaditaan.

49 Komission mukaan tässä asiayhteydessä voidaan unionin yleistä tuomioistuinta moittia myös siitä, että se on ottanut selvitysaineiston vääristyneellä tavalla huomioon siltä osin kuin ANKO ei ole tukeutunut keskimääräisiin kuluihin vaan tuotantotuntien täsmälliseen lukumäärään ja tarkkoihin palkkoihin, jotka vanhimpien sopimusten osalta on korjattu ad hoc kunkin työntekijän osalta, kuten

tarkastuskertomuksista ilmenee. Näin ollen valituksenalainen tuomio sisältää yhtäältä kyseessä olevien sopimuslausekkeiden tulkintaa koskevan oikeudellisen virheen ja toisaalta unionin yleinen tuomioistuin on ottanut siinä vääristyneellä tavalla huomioon ANKOn esittämän selvitysaineiston.

50 ANKO väittää, että komission väitteet ovat selvästi perusteettomia selvitysaineiston väitetysti vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen osalta, ja muilta osin ne on jätettävä tutkimatta, koska komissio pyrkii tosiasiassa horjuttamaan unionin yleisen tuomioistuimen suorittamaa tosiseikkojen arviointia.

51 Pääasian osalta ANKO väittää muun muassa, että unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 72-75 kohdassa tutkinut, onko komissio nyt käsiteltävässä tapauksessa osoittanut, että ANKOn käyttämä kulujen kirjaamismenetelmä oli yleisten sopimusehtojen II.14 kohdan 1 alakohdan ensimmäisen alakohdan d alakohdan ja toisen alakohdan vaatimusten mukainen. ANKO väittää, että tutkittuaan merkitykselliset seikat unionin yleinen tuomioistuin on katsonut, että ”komissio ei [ollut] millään tavoin osoittanut, että [ANKOn] käyttämä menetelmä ei ollut [yleisten sopimusehtojen] II.14 kohdan 1 alakohdan ensimmäisen alakohdan d alakohdan ja toisen alakohdan mukainen”.

52 Lisäksi kysymys kulujen tukikelpoisuudesta, toisin sanoen sen määrittäminen, ovatko ne todellisia vai fiktiivisiä ja missä määrin, jää nyt käsiteltävän riita-asian ulkopuolelle, koska unionin yleinen tuomioistuin on lausunut yksinomaan siitä kysymyksestä, oliko komission ANKOn osalta määräämä maksujen keskeyttäminen laillinen ja yleisten sopimusehtojen edellä mainitun kohdan mukainen. Selvitysaineiston vääristyneellä tavalla huomioon ottamisesta ANKO huomauttaa erityisesti, ettei komissio täsmennä, mitkä seikat unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut vääristyneellä tavalla huomioon, eikä se osoita niitä analysointivirheitä, jotka sen arvioinnissa olisivat johtaneet tähän vääristyneellä tavalla huomioon ottamiseen. Lisäksi ANKO kiistää sen, että selvitysaineisto olisi otettu vääristyneellä tavalla huomioon.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

53 Siltä osin kuin komissio kyseenalaistaa unionin yleisen tuomioistuimen tulkinnan yleisistä sopimusehdoista, neljäs osa on tämän tuomion 22 kohdassa mainitun oikeuskäytännön valossa jätettävä tutkimatta.

54 Siitä, että unionin yleisen tuomioistuimen väitetään ottaneen selvitysaineiston vääristyneellä tavalla huomioon, on todettava, että vaikka pitää paikkansa, että komissio on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaisesti nimenomaisesti vedonnut tällaiseen vääristyneellä tavalla huomioon ottamiseen (ks. mm. määräys Walcher Meßtechnik v. SMHV, C-374/14 P, EU:C:2015:101, 27 kohta), on kuitenkin todettava, että myös vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen on ilmettävä aineistosta selvästi ilman, että on tarpeen ryhtyä uudelleen arvioimaan tosiseikastoa ja selvitystä (ks. tuomio Tomra Systems ym. v. komissio, C-549/10 P, EU:C:2012:221, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

55 Kuten unionin tuomioistuin on lisäksi jo todennut, selvitysaineiston vääristyneellä tavalla huomioon ottaminen edellyttää, että unionin yleinen tuomioistuin on selvästi ylittänyt tämän selvitysaineiston kohtuullisen arvioinnin rajat. Näin ollen tällaisen vääristyneellä tavalla huomioon ottamisen toteen näyttämiseksi ei riitä, että ehdotetaan mainitusta selvitysaineistosta unionin yleinen tuomioistuimen siitä tekemästä tulkinnasta poikkeavaa tulkintaa (ks. tuomio Activision Blizzard Germany v. komissio, C-260/09 P, EU:C:2011:62, 57 kohta ja tuomio komissio v. Aalberts Industries ym., C-287/11 P, EU:C:2013:445, 52 kohta).

56 Näiden periaatteiden valossa on todettava, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 71-79 kohdassa esittämä tulkinta ei merkitse selvitysaineiston vääristyneellä tavalla huomioon ottamista.

57 Valituksenalaisen tuomion 75 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin on yksinkertaisesti katsonut, että ”komissio ei [ollut] millään tavoin osoittanut, että [ANKOn] käyttämä menetelmä ei ollut [yleisten sopimusehtojen] II.14 kohdan 1 alakohdan ensimmäisen alakohdan d alakohdan ja toisen alakohdan mukainen”.

58 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 55 kohdassa, on niin, että vaikka ANKOn aikaisempien hankkeiden puitteissa soveltama kulujen kohdistamisjärjestelmän erilainen tulkinta on periaatteessa mahdollinen, komissio ei kuitenkaan ole näyttänyt toteen unionin yleisen tuomioistuimen tosiseikkojen – toisin sanoen yleisten sopimusehtojen sisällön, osapuolten aikomusten sekä niiden olosuhteiden, joissa kyseessä oleva tukisopimus on tehty ja toteutettu - arvioinnin selvästi virheellistä luonnetta, eikä se ole siis riittävällä tavalla osoittanut, että selvitysaineisto on otettu vääristyneellä tavalla huomioon.

59 Näin ollen neljäs osa ei ole perusteltu.

60 Kaikesta edellä todetusta seuraa, että valitus on hylättävä, koska sen tutkittavaksi ottamisen edellytykset osittain puuttuvat ja koska se on osittain perusteeton.

Oikeudenkäyntikulut

61 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Saman työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan nojalla, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska ANKO on vaatinut komission velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska komissio on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Euroopan komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset